

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Economic development and growth in transition countries

Rusinova, D.T.

Publication date
2010

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Rusinova, D. T. (2010). *Economic development and growth in transition countries*. Thela Thesis.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

- [117] Zhang, Xiaoming and H. Zou, 1995, Foreign Technology Imports and Economic Growth in Developing Countries, The World Bank, Policy Research working Paper 1412
- [118] Zhu, Lei and B. N. Jeon, 2007, International R&D Spillovers: Trade, FDI, and Information Technology as Spillover Channels, Review of International Economics, vol. 15, iss.5, pp. 955 - 976, 2007

G. Samenvatting

De landen van centraal en Oost-Europa en de voormalige Sovjet-Unie, ook wel “transitielanden” genoemd, hebben transformaties ondergaan die ongeëvenaard zijn in de recente economische geschiedenis. Van die kenmerken, die de transitielanden onderscheiden van de rest van de wereld en die ze tot groep maken, heb ik met name aandacht besteed aan de bepalende factoren voor de groei, het effect van buitenlands kapitaal op de productiviteit, en de verandering van het economisch raamwerk.

Transitie wordt gekenmerkt door diepgaande veranderingen in het functioneren van de economie. Er kunnen dan ook krachten aan het werk zijn die behoorlijk verschillen van die van “normale” markteconomieën. De post-communistische landen begonnen hun transitie met verschillende verdraaiingen in het systeem, aangezien hun economische ontwikkeling niet het resultaat was van conventionele economische logica maar van centrale planning, die een heel ander soort logica gebruikt. Dit suggereert dat er een aanzienlijke ruimte was voor verbetering en verhoogde output, alléén al door herallocatie en reorganisatie, en zonder de inputs te verhogen.

Onze resultaten tonen inderdaad aan, dat de transitieperiode tot en met 2002 eigenlijk uit twee periodes bestaat: een beginfase, om de eerste inefficiënties te verwijderen en de fundamenteën van een markteconomie te ontwikkelen, en een tweede fase, waarin het groeipatroon van transitielanden begint te lijken op dat van een gevestigde markteconomie. De twee factoren die van belang blijken gedurende het gehele transitieproces zijn het opleidingsniveau en de erfenis van de voormalige Sovjet-Unie. Als voorlopige maatstaf gebruiken we het jaar 1995. De meeste transitielanden hebben dan ten minste één jaar van positieve groei doorgemaakt.

De factoren die groei lijken te beïnvloeden in de eerste fase zijn of het land deelgenomen heeft aan een oorlog of gewapend conflict, welk deel van zijn handel viel onder het CMEA-handelsverbond onder het communisme, of het land behoorde tot de voormalige Sovjet-Unie en hoe hoog het opleidingsniveau is. In de tweede periode hangt de groei af van de hoeveelheid fysiek en menselijk kapitaal dat in de productie wordt gebruikt. Of het land tot de voormalige Sovjet-Unie behoorde of niet blijft een rol spelen. Ten slotte heeft het economisch raamwerk (een groep kenmerken die het nivo van corruptie beschrijft, de kwaliteit van het legale raamwerk, de reikwijdte van de politieke en economische vrijheid) een positief effect.

Daarbij besteden we aandacht aan ruimtegebonden afhankelijkheid, dat wil zeggen aan de situatie waarin de kenmerken van economieën van buurlanden stelselmatig samenhangen. In de eerste fase was dat het geval bij Armenië, Georgië en Azerbeidzjan, hoogst-

waarschijnlijk veroorzaakt door de gewapende conflicten in de Kaukasus in de 90-er jaren. In de tweede periode zijn het Rusland en veel landen van de voormalige Sovjet-Unie, allen beïnvloed door de Russische crisis van 1998.

Internationale handel en buitenlandse directe investeringen (FDI) hebben de groei en het herstel van de transitie bevorderd. Transitielanden vormen een optimale voedingsbodem voor FDI aangezien deze landen een hoog opleidingsniveau hebben, vergelijkbaar met dat van ontwikkelde landen en een technologische uitgangspositie met veel mogelijkheden tot groei. We concentreren ons op de nieuwe EU-leden vanwege een grotere toegankelijkheid van gegevens en de grote hoeveelheid FDI die zij ontvingen.

Zowel de import van kapitale goederen als de FDI door multinationals blijken een positieve invloed te hebben op de productiviteit op lange termijn. Dit verband zien we niet tussen de FDI ontvangen in één bepaald jaar en de verandering van productiviteit in hetzelfde jaar, oftewel de korte termijn. De FDI in de industrie heeft een groter positief effect op de totale productiviteit dan op de rest van de economie (die voornamelijk uit diensten bestaat). Zowel FDI, als import van kapitale goederen, uit technologisch leidende landen, hebben het grootste positieve effect op de productiviteit van het ontvangende land. De effecten op de lange termijn suggereren dat de twee internationale kanalen inderdaad dragers zijn van buitenlandse kennis en technologie.

Nu wij ons realiseren dat traditionele factoren en aanvangssituaties slechts een relatief klein deel verklaren van de verschillen tussen landen, concentreren we ons vervolgens op het economisch raamwerk. Dat raamwerk, bestaande uit een veelheid aan karakteristieke kenmerken, tradities en instituten van een land, maakt de ‘regels van het spel’ uit. Het raamwerk bepaalt hoe marktdeelnemers beslissingen nemen en ze handelen om ze te implementeren.

We beschouwen dus een uit twee periodes bestaand algemeen evenwichtsmodel met heterogene marktdeelnemers, waarvan sommigen de mogelijkheid hebben tot ‘rent-seeking’. Rent-seekers kunnen er ook voor kiezen te werken, dat hangt af van welke van de twee activiteiten ze het meest oplevert. De heersende expliciete en impliciete regelgeving (de kwaliteit van de handhaving van de wet en de bescherming van eigendomsrechten) bepaalt welk deel van de output kan worden geplunderd. Als de kwaliteit van het economisch raamwerk hoog is, dan kan er niets onttrokken worden, dus werken alle marktdeelnemers; als de kwaliteit laag is, dan kunnen rent-seekers een substantieel deel aan het verdiende inkomen onttrekken.

Rent-seekers investeren een deel van het onttrokken inkomen in georganiseerde politieke activiteit, met als doel het in stand houden van onderontwikkelde onderdelen van het economisch raamwerk. Hun bijdrage aan politieke invloed hangt af van de hoogte van de onttrokken rente en de kosten van politieke invloed. Deze kosten hangen weer af van de kwaliteit van het raamwerk: hoe slechter de kwaliteit, des te makkelijker is het voor rent-seekers hun economische macht om te zetten in politieke. Op deze manier ontstaat er een feedbackmechanisme: het economisch raamwerk bepaalt de beslissingen van de rent-seekers en de mate van plunderen, maar het is ook een functie van deze twee factoren.

Ons model bevestigt dat een economisch raamwerk belangrijk is voor economische prestaties (nivo van inkomen, ongelijkheid, investeringen) en ook functioneert als mechanisme om dit te beïnvloeden. Een intuïtief resultaat is dat een zwakker raamwerk leidt

tot hogere ongelijkheid van inkomens, omdat in dat geval rent-seekers meer plunderen en er minder overblijft voor de werkende marktdeelnemers. Ook is het, zodra het raamwerk intensieve politieke invloed toestaat, waarschijnlijk dat die invloed blijft bestaan. Politieke invloed zorgt er namelijk als eerste voor dat de middelen voor zijn eigen verwijdering verwijderd worden.

Er is echter ook een minder intuïtief resultaat. Een economisch beter presterend land heeft niet noodzakelijkerwijs een beter economisch raamwerk. Integendeel, gezien het feit dat het raamwerk aanvankelijk zwak is, is het mogelijk dat een rijker land eindigt met een zwakker raamwerk, en minder kans op verbetering ervan, dan een arm land. Rent-seekers plunderen meer in de huidige periode en investeren meer in de mogelijkheid dat ook in de toekomst te kunnen blijven doen. In de loop van de tijd vertaalt zich dit in een lagere output en slechtere economische prestaties. Daarbij, de verwachting van een toekomstig hoog inkomen motiveert ze om nog meer te investeren in het behoud van een zwak economisch raamwerk. Hiermee kan verklaard worden dat er transitielanden bestaan die relatief goed presteren op economisch vlak, maar die een onderontwikkeld economisch raamwerk hebben, met veel corruptie en een grote ongelijkheid aan inkomens.